

ההמנהגים החדשים

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגניתין טבין
שנשמעו מפ"ק הגה"צ מוריניו שליט"א
בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

■ צפרא דשבתא שמיני שנת תשע"ג לפ"ק

בקדושה רבא אמר מוריניו שליט"א: איתא בשם הרה"ק הרבי רבי זושא זצ"ל, אל"ף זעירא (היינו האות א' הקטן בתיבת ויקרא), היינו שצריכין ללמוד [אל"ף מרמז על ענין הלימוד, כענין אלף בינה (שבת קד ע"א), "אאלכך חכמה" (איוב לג ל"ג) כידוע] להיות קטן ושפל בעיני עצמו. ע"כ. וזה על ידי שיזכור אדם תמיד, האיך שהוא תלוי ועומד רק על רחמי ה' המנהיג אותו בכל דבר, וכל מה שיש לו הוא רק מאתו ית'!

לאור הזמן

■ סעודת פורים שנת תשס"ח לפ"ק

במשתה היין קודם הניגון 'אלי אלי' אמר מוריניו שליט"א: זכרתי ימים מקדם, כמה בכיות וכמה דמעות שפכו יהודים בנגון של "אלי אלי למה עזבתני" - געוואלד געוואלד, כמה השתוקקות להשי"ת אפשר להכניס בנגון זה: **רבנו של עולם למה? למה עזבתני?** מדוע אני כה רחוק ומנוכר ממך, מדוע אני כל כך עזוב ורחוק למה עזבתני למה עזבתני. "מקצה הארץ אליך אקרא!" מקצה הארץ, גם אם אני נמצא בקצה ובסוף כל דרגין, בתכלית דרגה הנמוכה, אליך אקרא, אליך אקרא! מכל מקום שהוא. וזהו אחד מהדברים שרביה"ק הרבה לדבר עליו בכמה מיני לשונות: להשתוקק להשי"ת ממקום שהוא, מקצה הארץ אליך אקרא!

אבי ע"ה, היה יהודי של ירושלים העתיקה ת"ו, הוא אמר לי פעם על הנגון של "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו" - "אלי אלי למה עזבתני" - נגון שיהודים דבקים בו ומשתוקקים בו להשי"ת. ואמר לי אבי שגם הערבים שרו נגון זה בתיבת שלהם. ואבי שהבין לשון הערבים אמר לי פעם את תוכן המילים שהערבים הכניסו בנגון זה, לעומת השתוקקות שהיהודים הכניסו בנגון זה... הערבים הכניסו בו את טפשתם וריקנותם וזוהמתם, ואבי היה מנגן את נגון האמוה הערבית ואם יזכה יבחין.

וכה היו הערבים מנגנים בנגון של אלי אלי:

חיה פוני דרבוני, בללו אָנא נם, שְלֵה קוֹנֵי סומיטי, בללו אָנא נם.

דהיינו: הוא היה בשדה וגם בלילה את שנתו, והיגיעו חבריו והכו אותו וגנבו את נעליו...

כמה שטיות והבלים הצליחו להכניס בנגון זה שאצל בני ישראל הוא **זועק וכוסף בנגועים והשתוקק להשי"ת!!**

אלי אלי למה, למה עזבתני.... אלי אלי למה, למה עזבתני - - -

כל ההתחלות מפורים

■ הצלחתו של נאפאליאן

שח לי פעם הרה"ח רבי יצחק מענדל הכהן [ראטענבערג] ע"ה - שהיה גדול מאוד ב"יחוס עצמו" - שבעת שהתקרב לרביה"ק ולאנשי שלומינו הוא שמע על סוד הצלחתו של נאפאליאן שהלך וכבש את העולם, כי כידוע היתה הצלחתו ממש למעלה מדרך הטבע, הרי כנגדו עמדו קיסרים מיומנים ושירי צבא מלומדים היטב, עם תכסיסי מלחמה וקרב הטובים ביותר, והוא עומד - קיסר חדש - והולך וכובש מדינה אחר מדינה באופן משונה ביותר!

שרי העולם ואלופיהם תמהו על זאת: איך הוא גובר על כולם? מהו סודו הכמוס אשר על ידו הוא מצליח להתחמק ולעבור על כל התכסיסים שהכינו להפילו? והגם שהוא חכם - די לו בזה שיודע מה ששונאיו יודעים, אך מה כוחו להתגבר עליהם?

כל העולם חיפשו למצוא סיבה ומען איה איפוא טמונה סוד ההצלחה שלו...

■ משמח לכל קבוצה

עד שמצאו בצבאו דבר שלא היה אצל שונאיו, הוא הנהיג דבר חדש; הרי לכל פלוגה וקבוצה של חיילים יש קצין ומפקד, ישנם הממונים על נושא האכילה והשתיה, וישנם הממונים על ההלבשה וכל כיוצא בזה, כל אחד אחראי על ענין אחר כדי לכלכל ולהחזיק את הצבא, ובכן בנוסף לכל זאת מינה נאפאליאן עוד דבר אשר בעיניו היה זה מעל הכל: לכל אוהל של חיילים היה ממונה משמח; איש היודע נגן בכלי זמר; לץ; היודע לבדח לב אנשים ולשמחם, הוא לא נתן רשות לשום קבוצה להיות בלי משמח בשום אופן!

ממילא, בעת אשר חיילי שונאיו שהו במדבריות בהרגשת איום ואימה ולמדו לימודי קרב ומלחמה וכל הנצרך, באותו זמן היו חייליו שלו ששים ושמחים בשירה וריקודים [ביי אים האט מען געהאפקעט], הם היו שמחים והלכו לקראת קרב בחיות נפלאה עד מאוד - לעבעדיג, ובכן כאשר קרבו למלחמה בשדה קרב הם נתנו מכת מחץ לאויב [זיי האבן געקלאפט אויף 'תולה ארץ'], כי היות שהיו שמחים וובי לב הם הנחיתו לאויב מכות מוחצות עד אין שיעור...

■ סוד ההצלחה במלחמת היצר - שמחה

צדיקים שבדור ששמעו על ענין זה אמרו על זאת: "מי גילה לו רז זה מן השמים שעל ידי שמחה מנצחים את האויב וכובשים אותו? מן השמים נתנו לו סוד זה, סוד חדש ונפלא! שעל ידי שמחה יכולים לנצח את האויב לגמרי!"

וענין זה הוא גם כן במלחמת היצר, אשר על כן מניח עצמו הבעל דבר על ענין זה ביותר, ואכן מוהרנ"ת מביא שם (אות ה') על הרה"ק רבי ברוך'ל זי"ע ועוד צדיקים שהיו כסדר בדביקות עילאה בהשי"ת, והבעל דבר לא היה לו שום כוח כנגדם, על כן הוא ניסה להתגבר עליהם ע"י עצבות, על כן "על פי רוב היה להם אנשים שהיו כמו בדחנים, והיו עושים לפניהם כל מיני צחוק ושטות כמפורסם, והכל בשביל שמחה, כי אין דבר מזיק לעבודת ה' כמו העצבות, כמונא בכל הספרים הקדושים", ואז היו יכולים להמשיך בעבודת קדשם, כי אם חלילה יצליח הבעל דבר להכניס בהם איזה עצבות, זהו מניעה על כל עבודת ה'...

■ ועכשיו...

וזהו אכן כל הענין של שמחת פורים, **לרומם את המוח; להתעורר; לעורר את כוחות הנפש ולחדשם! זיך באנייען, מחדש זיין!**

רביה"ק הרי דיבר בקדשו (תורה ע"ד תניא) ואמר: "און היינט" **"ועכשיו"**, והמובן מדבריו היה ש'ועכשיו כל ההתחלות הם מפורים' (ליקוטי הלכות ברכת הרי"ח ה"ד, אות כה), והנה ראשית כל הוא גמרא ערוכה שאמרו (מילה) "קימו וקבלו" - שהיה קבלת התורה מחדש, אולם הלא זה ברור שהיה לרביה"ק סוד וענין על למה הוא לא גילה בעצמו זאת, רצונו היה שיבינו זאת לבד, והלא דבר הוא.

■ ביום זה מתחיל הכל!

אלא המכוון הוא, כי "התחלה" של שמחת פורים, הוא התחלה של כלל עבודת השי"ת, התחלה של שמירת הברית; ההתחלה של אמונה; התחלה במלחמה לה' בעמלק מדור דור; **ביום זה מתחיל הכל! בין המלחמה ובין ההצלחה!**

ואכן יש סוד של "נכנס יין יצא סוד", וענין זה של נכנס יין יצא סוד הוא אצל כל אחד ואחד.

■ הארת פורים - אור הצדיק

ומובא מהאר"י הקדוש (פרי עץ חיים שער ר"ח חנוכה ופורים, פרק ו') שמרדכי היה כל כך גדול שהיה בחינת 'משה בדורו', נשמה שכל נשמות ישראל היו כלולים בו, ואורו של מרדכי הוא 'סוד', יסוד דחכמה עילאה, והנה בזמן אנשי כנסת הגדולה שהיו מוסמכים וכל התורה המצויה עתה בידינו הוא מהם, לא היו נותנים תוארים

על אותה נקודה נעלמה ונסתרה, ואז הנקודה מתעוררת ומתעצמת לטובה! **עס ווערט דערוועקט!**

■ הסוד של הכוחות הנעלמים שבך!

זהו הענין של **"לבסומי בפוריא"** - לעורר את הכוחות אדירים שיש לכל אחד ואחד מאתנו! **עס זאל זיך דערוועקן!** "נכנס יין יצא סוד" - **דער סוד פון דעם אייגענעם גרויסקייט, וואס מען האט אין קדושה, אין עבודה, אין אמונה!** [הסוד של גדולת כל אחד ואחד, בקדושה; בעבודה ובאמונה!].

[ולכן לא גילה רביה"ק בעצמו שכל ההתחלות הם מפורים ורצה שכל אחד ואחד יגלה זאת בעצמו! **כי אכן זהו ההארה וההתחלה של פורים! שכל אחד יגלה את הנקודה הנעלמת והכוחות הנעלמים בתוך עצמו! לעוררם ולהחיותם!**].

ויעזור השי"ת שזככה אכן לעורר את הנקודות החבויות אצלנו, ובזכות זה נזכה שעל ידי הפורים שלנו - **'פורח דרכתי לבדי'** - יקויים **'ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ'**, ויקויים מקרא שכתוב **'והיה ה' למלך על כל הארץ!'**

לאחד מהם לתארו בשם "צדיק", באשר שכולם היו קדושים וטהורים, נמצא כאשר כן מוצאים לאחד שהתעטר בתואר "צדיק" - "צדיק מאן דנטר ברית" (זה"ק פרשת נח דף טז); **מוכרח להיות שהיה חידוש נפלא שאין כמוהו!** כי אור שורש נשמתו האיר מספירת "היסוד" בהארה מופלאה כזאת; בגוון נפלא כזה; **עד שיצא אורו לחוץ והאיר לכל ישראל כולם!** הוא האיר בזה את כל המוחין! [ס'האט געמאכט ליכטיג אלע אלע מוחין], ועל ידי זה נעשה "קבלת התורה באהבה"; **ובכן ייאמר על נכון שכל אור הפורים הוא אור הצדיק ממש!**

ומבאר האר"י הקדוש (שם) שזה מרומז בפסוק (אסתר ח, טו) **'ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור וצטרת זהב גדולה ותכריך בויג וארגמן'** - שזה רמז על המוחין, **'והעיר שושן צהלה ושמחה'**, זהו מרדכי בעצמו.

■ אצל כל אחד יש כוחות נעלמים

על כל פנים ישנו נקודה של 'נכנס יין יצא סוד', **והוא שיש אצל כל אחד ואחד כוחות נעלמים של שמירת הברית; של אמונה; כוחות אדירים שהם הפלא ופלא!!** והבעל דבר מעלים כוחות הללו שלא יכיר האדם בהם, הוא אינו מניח לאדם שיעורר אותם להוציאם מההעלם אל הגילוי, ומובא מהאר"י הקדוש (בפרי עץ חיים, שם) שזהו הסוד של **"עד דלא ידע"** - שישנם כוחות נעלמים דקדושה שאי אפשר ליתן להם שפע מלעילא, כי אם משפיעים עליהם אזי הסטרא אחרא חוטפת את השפע, אולם ה"עד דלא ידע" מבלבל את הסטרא אחרא, ואז השפע מושפעת

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

בס"ד

יב"ה יום ב' לסדר ואתחנן ומבין המצרים יזרח עור לישרים תש"ל.

מה ששאלת אם מה שכתוב באור החיים הק' על ענין משיח ע"פ דרך הטבע, הוא מה שרואים היום בזמננו במצב הקשה של שלטון הערב-רב וכו'.

הנה כפי מה שמונח בזכרוני מה שמובא בספרים הקדושים על זה שישראל עתידים להגאל ע"י תרין משיחין (רע"מ פנחס רמט ע"א) משיח בן דוד ומשיח בן יוסף - הוא מרומז בפסוק (עובדי א, כ"א) **"ועלו מושעים בהר ציון"** מושיעים" הם שנים (זה ראיתי מה"ר משה חיים לוצאטו בעל מסילת ישרים), שמש"ח בן דוד הוא סוד ניסן, ומשיח בן יוסף סוד תשרי, וע"פ חשבון הדגלים, כשמתחילין מיהודה שהוא ניסן, ויששכר הוא אייר וכו', נמצא אפרים בן יוסף תשרי, ועל יסוד זה הולך תמיד הספר בני יששכר.

ואם תהי' עיקר ההתעוררות ע"י משיח בן יוסף, מצד תשרי בחי' שמאל - יהי' ע"י דרך הטבע כמובא, כי הוא ימרוז באומות. ואם העיקר ע"י בחי' בן דוד, ניסן - יהי' למעלה מדרך הטבע.

ואע"פ שתהי' הגאולה ע"י שניהם, מכל מקום תלוי במעשינו ע"י איזה בחינה בעיקר תבא לנו גאולתנו, אם ע"י משיח בן יוסף [בדרך הטבע], אם ע"י משיח בן דוד [בדרך נסית]. ואולי זה סוד המחלוקת ר' אליעזר ור' יהושע אם בתשרי עתידין ליגאל (שהעיקר יהי' ע"י משיח בן יוסף) או בניסן עתידין ליגאל (ר"ה י"א) (אם העיקר יהי' משיח בן דוד).

1. ספר אוסף מכתבים ח"א מתוך מכתב מ"א.

עניני אמירת תהלים

האוצרות הגנוזים בתהלים - אמונה, תפילות, הילולים, וריצונות...

■ ספר תהלים משנת תשפ"ד לפ"ק

אשר מוטל עלינו לעשות הוא, שנתמיד תמיד באמירת פרקי תהלים, ואפילו כשאין מרגישים נועם האמירה, אל לנו להתפעל ולחשוש מכך כלל, ואין לנו להתייאש מלומר עוד, אלא נראה לשקוד על דלתי ספר התהלים, ולומר שוב ושוב בהתמדה ובשקידה, אתה עשה את שלך, אמור ואמור, פתח פיה והוצא את תיבות התהלים, עם או בלי התלהבות, המשך בעוז ובגבורה ואמור ללא הרף, תחפש בפסוקים ולו תיבה אחת אשר על ידה תוכל לעורר את נפשך להשתוקקות להשי"ת, ואם אינך מרגיש מאומה בפסוק זה, אולי ירחם ה' ויתעורר ליבך בפסוק אחר, ואם לא בפסוקים הללו - אזי בפסוקים הבאים, ובלבד שלא תרפה מאמירה, אמור ואמור, כי באמירה

ולמעשה שניהם אמת, כי שניהם יהיו הגואלים, ואלו ואלו דברי אלקים חיים, ועל איזה בחינה יהי' העיקר - זה תלוי במעשינו.

אבל זה ברור שמה שנעשה ע"י הערב-רב שבעקבתא דמשיחא - זה חבלי משיח, כי הלא נשפכים הרבה דם ישראל, והטומאה מתגברת מאד אעפ"כ השי"ת יציל אותנו בגשמיות וברוחניות, כי חומל דלים הוא, ואין זה אלא החושך הקודם לאור.

ואמנם חלקו של משיח בן יוסף בגאולה יהי', שיעסוק בתיקון העולם מהזוהמה, ויכניס קדושה בעולם לאחר שעמלק הביא טומאה בעולם (עיי' לקו"מ ס' נח) ויהי' בחי' **"חרב נקמת נקם ברית"** (ויקרא כו, כ"ה), כי הדבר תלוי בו, כמו שנאמר (שמות ז, י"ג) **"ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב"**, ויהושע הי' בחי' משה בן יוסף כמובא מהגר"א בס' קול התור שיצא משבט אפרים. והערב-רב של עקבתא דמשיחא, והטומאה והזוהמה ברחובות עיר הם ממש ההיפך מבחינת משיח בן יוסף, והם ממש החושך הקודם לאור, ומשיח בן יוסף יערה רוח טהרה ממרום להביא קודשה וטהרה בעולם.

ואילו חלק הכפירה והאפיקורסות של עקבתא דמשיחא היא היפך האור של משיח בן דוד, שהוא בחי' תפילה והוא אומר: **"ואני תפלה"** (תהלים קט, ד'), שהיא תכלית שלימות האמונה, שתולה כל יתבו רק בהשי"ת, כי אין עוד מלבדו, והוא ישפיע את אור האמונה בכל הלבבות, ויתקן את העולם במלכות שד-י, והיתה לה' המלוכה.

רב תודות מקרב הלב והנני מצפה לשמוע מאתך הרבה נחת טוב

יעקב מאיר שכטער

ניצוץ אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

הקאצקער זי"ע אמר שלפי האמת הגשם שיורד מן השמים הוא י"ש, אלא מכיון שאין אנו רואיים לך, הוא נהפך למים... וזהו הגשם של לבסומי בפוריא!

לחוד אתה מגביר את שאיפתך והשתוקקותך, ומעורר את הרצון דקדושה שבקרבו, ולכן אמור עוד תיבה ועוד תיבה, עוד פסוק ועוד פסוק, כי הוא חיך ותיקון נפשך.

אנשי שלומינו מסוגלים היו להתעכב זמן רב ושעות ארוכות על פסוק אחד או על פרק אחד, ואמרו אותו עוד פעם ועוד פעם, בהשתפך נפשם לה'.

וזאת צריך שתדע ותחרוט בליבך היטב, שהפוסקים והתיבות הללו, אמר דוד המלך ע"ה לזמנינו הנוכחי ממש - הכללי והפרטי, ועל כל מעברך משברך וגליך הכין דוד מלך ישראל תרופה ומזור בספר התהלים, כי כל הבקשות והרצונות וכיסופים הנצרכים לך, הכל באשר לך, גנוזים המה בתוך פרקי נעים זמירות ישראל, ולכן אתה אל תרפה ואל תחשה מאמירת פרקי התהלים בכל עת וזמן ללא הרף, והישועה והקרבת אלקים בוא תבוא בעזרתו יתברך.